

talelse (s. 126) under debatten i den tyske rigsdag 1899 om udvisningerne, at han intet havde imod »private »Germanisering« auf anständige Weise«, må i hvert fald ikke forstås, som hyldede han en sådan.

Som allerede nævnt, må Sievers' afhandling vurderes som et fortjenstfuldt bidrag til belysning af Köllerpolitikken. Den har endvidere det fortrin at være velkrevet, og den læses med den levende interesse, hvormed man som regel altid følger tider, fyldte med kamp og spænding.

Holger Hjelholt

Arthur Thomsons afhandling *Stöld av annans hustru. Kristoffers landslag, tjuvabalken kapitel I. Scripta Minora (Lund 1963)*, er inspireret af en diskussion mellem fil. mag. Lizzie Carlsson og professor Ragnar Hemmer. I kap. I gengives og kommenteres denne diskussion, mens kap. II væsentlig er helliget en fremstilling af den oprindelige tolkning af tjuvabalken. Sidste kapitel: Tillemplingen af tjuvabalken kap. I efter 1608 er det bærende afsnit. På grundlag af ca. 40 retstilfælde, der kaster nyt lys over problemstillingen, søger Thomson her at klarlægge det 17. årh.s retspraksis, den eneste periode fra hvilken der eksisterer et større antal retsager. Inden sammenfatningen, som er oversat til tysk, har forf. placeret 7 ekskursor.

»Den bedste ting som bonde har i sit bo er hans ægteviede hustru. Den som stjæler hende fra bonden, han er værste og største tyv. Og derfor den som lokker bondens hustru fra ham og løber bort med hende, bliver han grebet på fersk gerning, da skal han føres til tinge og dømmes og ophænges over andre tyve.« Således indledtes tjuvabalken kap. I, der på dette punkt betragtes som enestående ikke bare i nordisk, men også i germansk middelalderret i det hele taget. Lizzie Carlsson har fundet en genklang af den gammeltestamentlige opfattelse om hustruen som mandens ejendom, som den kom til udtryk i anden mosebog. Hun har tillige hævdet den opfattelse, at bestemmelsen oprindeligt skulle omfatte to forseelser, nemlig bortløben eller rømning og ægteskabsbrud eller hor, mens Hemmer på linie med den lidt ældre retshistoriske doktrin har forfægtet det synspunkt, at man kun havde tænkt sig at straffe for rømningen. Forf. slutter sig til Lizzie Carlsson bl. a. under henvisning til, at bestemmelsen også hjemler straf for hustruens forseelse. Såvel dobbelt som enkelt hor var hjemfalden til dødsstraf, men en omfattende benådningspraksis fra kongens side formildede dog virkningerne af den inhumane lov.

Underretterne havde frem til Dronning Christinas straffelov af 1653 tolket tjuvabalken kap. I som omfattende forseelsen rømning og hor. Man stod, som forf. udtrykker sig, for nær livets realiteter til at fristes til subtiliteter i lovfortolkningen (!). Retspraksis fra de højere instanser peger i retning af, at man der ønskede at ramme det gennem rømningen kvalificerede ægteskabsbrud. Endelig synes kongemyndighedens indehaver at have gået sine egne veje ved at afsige retskendelser som var der kun tale om et hordelikt, ikke et rømningsdelikt, hvadenten det drejede sig om straf eller benådning.

Arthur Thomson, fhv. universitetskansler i Lund, har med denne afhandling om et ret så fascinerende problem i høj grad beriget den nordiske retshistorie. Det er et grundigt og interessant arbejde, som forøvrigt skal betragtes som en forstudie til en kommende større afhandling om de »kyrkliga skamstraffen».

Inger Skyum-Nielsen, f. Dübeck

Stig Jägerskiolds afhandling *Studier rörande receptionen av främmande rätt i Sverige under den yngre landslagens tid (Lund 1963)* består af en almen del og 5 exkurser. Det indledende kapitel rummer en fremstilling af begrebet reception og en beskrivelse af forløbet af receptionen på kontinentet. Bogens hovedafsnit, kapitel II, har 5 underafsnit, som tilsammen kaster lys over den mosaik af praktiske og teoretiske forudsætninger, som har skabt receptionen af fremmed ret i Sverige i det 17. og 18. århundrede. Exkurserne behandler en række specialproblemer af så vidtspændende natur, at de i nogen grad truer med at spolere overblikket. Forf. er dog selv klar over risikoen, hvorfor han afslutter sit værk med en meget grundig sammenfatning.

En smuk gestus til glæde for læsere, som måtte være mindre velbevandret i latinen, er den liste, som han har vedføjet det traditionelle videnskabelige noteapparat, og som indeholder oversættelser af alle anførte latinske citater, være sig fra corpus juris civilis eller andetsteds fra.

Jägerskiöld opstiller kun en sondring imellem total og begrænset reception og afholder sig fra definitioner. Under omtalen af receptionen på kontinentet gennemgås forholdene i en række lande, steder, provinser m.v. Også dansk ret nævnes her. I en fodnote henvises til Stig Iuuls redegørelse for mulighederne for romerrettens indvandring i Danmark i slutningen af det 17. århundrede i »Kodifikation eller kompilation?« Man fristes til et lille nationalt